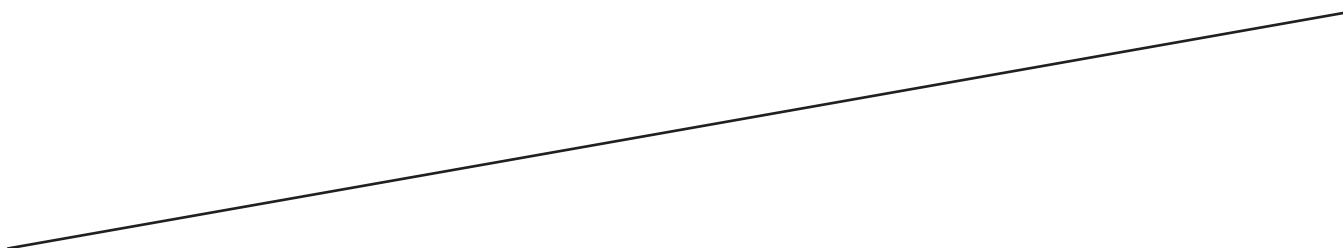

Slagen in Cultuur

Het vervolg

culturele basisinfrastructuur 2013 - 2016

COLOFON

De Raad voor Cultuur is het wettelijke adviesorgaan van de regering en het parlement op het terrein van kunst, cultuur en media. De raad is onafhankelijk en adviseert, gevraagd en ongevraagd, over actuele beleidskwesties en subsidiebesluiten.

Dit advies is een uitgave van de Raad voor Cultuur

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
t +31(0)70 3106686
f +31(0)70 3614727
cultuur@cultuur.nl
www.cultuur.nl

Het is toegestaan (delen van) de inhoud van deze publicatie te citeren of te verspreiden, mits daarbij de Raad voor Cultuur en deze publicatie als bronnen worden vermeld.

Aan deze publicatie kunnen geen rechten worden ontleend.

Den Haag, 13 augustus 2012

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Podiumkunsten	
<i>Jeugdtheater</i>	
Inleiding	6
Het Houten Huis	7
De Jonge Republiek	10
Het Nationale Toneel / NTJong	13
Theatergroep Kwatta	16
Theatergroep Max (Maas)	18
<i>Symfonieorkesten</i>	
Orkest voor Zuid-Nederland	20
Musea	
Letterkundig Museum / Museum Meermannno	24
Persmuseum	26
Karel van Mander Instituut	29
Beeldende Kunst	
De Ateliers / Rijksakademie van beeldende kunsten	32
Creatieve industrie	
NIADEC / AVE	37
Bibliotheken	
Sectorinstituut Openbare Bibliotheken	41
Amateurkunst en cultuureducatie	
Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst	45
Bovensectorale ondersteunende instellingen	
Dutch Centre for International Cultural Cooperation	49
Advies reactie Theater Instituut Nederland	51
Bijlage	
Adviesaanvraag Aanvullende adviesprocedure	

INLEIDING *SLAGEN IN CULTUUR, HET VERVOLG*

Dit is het derde advies van de Raad voor Cultuur over de culturele basisinfrastructuur 2013 – 2016. Het advies betreft de aanvragen voor de zogeheten onvervulde plekken – alle in de sector podiumkunsten - uit het subsidieadvies van 21 mei jongstleden. Daarnaast betreft het advies de aangepaste plannen van instellingen waarvan de plaats in de basisinfrastructuur is gekoppeld aan de voorwaarde van een verbeterd en/of nieuw plan.

De aanvragen voor de nog onvervulde plekken in de basisinfrastructuur zijn volgens dezelfde methode behandeld en beoordeeld als die voor het advies in mei (zie *Slagen in Cultuur* paragraaf 1.2) is gehanteerd, inclusief een analyse van ondernemerschap (door RebelGroup/Kwink Groep) en educatie & talentontwikkeling (door Onderzoeks- en adviesbureau Claudia de Graauw)¹. Ook in deze ronde zijn meer aanvragen ingediend dan er plaatsen beschikbaar zijn. Dat betreft zowel jeugdtheater als het symfonieorkest voor de begeleiding van dans. De raad heeft voor de aanvragen voor jeugdtheater een weging gemaakt. In de inleiding bij dat onderdeel staan de overwegingen opgenomen. Het advies over de aanvragen voor het symfonieorkest begeleiding dans heeft de raad nog niet kunnen afronden. Hij zal dit zo spoedig mogelijk doen.

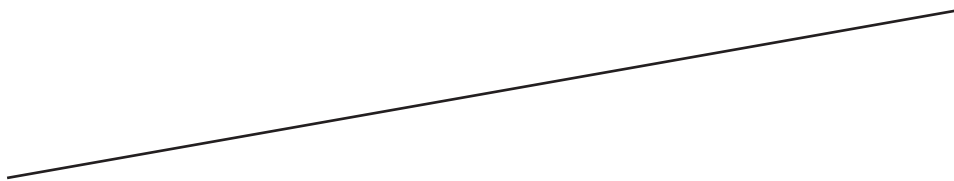
De beoordeling van en advisering over de herziene plannen is eveneens tot stand gekomen volgens de eerder gehanteerde methode, zij het dat de aandacht bij dit advies vooral is uitgegaan naar de vraag hoe is omgegaan met de opmerkingen van de raad in *Slagen in Cultuur*.

De staatssecretaris moet voor Prinsjesdag de besluitvorming over de subsidiëring hebben afgerond. Dit heeft ertoe geleid dat alle instellingen van de staatssecretaris dezelfde termijn hebben gekregen voor het indienen van de verbeterde plannen: zes weken. De raad stelt vast dat deze termijn te kort was om in alle gevallen en in alle opzichten aan de criteria te voldoen. In het merendeel van de gevallen waarin de raad de voorwaarde van een nieuw plan heeft gesteld, is sprake van een ingrijpende organisatorische verandering, zoals intensieve samenwerking of fusie. De plannen getuigen hiervan. Zij geven weliswaar voldoende vertrouwen om tot een positief advies over te gaan, maar in een aantal gevallen ziet de raad wel aanleiding te adviseren dat de instelling in een later stadium nog nader invulling geeft aan zaken waarvoor nu de tijd ontbrak. In de adviezen over de individuele plannen wordt dit nader uiteengezet.

Tenslotte is in dit advies het advies van de raad naar aanleiding van de reactie van het Theater Instituut Nederland opgenomen. Deze reactie heeft de raad pas op 18 juli 2012 bereikt en kon dus geen deel uitmaken van zijn zogeheten *Aanvullend Advies Slagen in Cultuur* van medio juli dit jaar.

¹ Voor een overzicht van de samenstelling van raad en commissies zie bijlage 4.3 van het advies *Slagen in Cultuur*, www.cultuur.nl

Podiumkunsten

INLEIDING JEUGDTHEATER TWEEDE RONDE

Integrale beoordeling jeugdtheatergezelschap Den Haag

In *Slagen in Cultuur* heeft de raad een negatief advies gegeven over de aanvraag van Het Nationale Toneel voor de plek van jeugdtheatergezelschap in Den Haag. Omdat de plek van jeugdtheatergezelschap in Den Haag hierdoor niet is ingevuld, heeft de staatssecretaris besloten deze plek opnieuw open te stellen. Een wijziging van de subsidieregeling, gepubliceerd op 4 juni 2012, bood instellingen opnieuw de gelegenheid een subsidieaanvraag in te dienen als jeugdtheatergezelschap voor het verzorgingsgebied van de gemeente Den Haag. Twee instellingen hebben een aanvraag ingediend: Het Nationale Toneel (met de jeugdafdeling NTJong) en Theatergroep Max (dat in de toekomst Maas zal heten).

De raad adviseert Het Nationale Toneel als jeugdtheatergezelschap voor Den Haag in de basisinfrastructuur op te nemen. Hij heeft vertrouwen in de artistiek leider die de instelling heeft aangetrokken en de koers die zij zal uitzetten. De raad heeft er vertrouwen in dat zij kan bouwen aan de naam en reputatie van het gezelschap in de stad, de regio en het land. De instelling beschikt over een uitstekend netwerk in de stad en heeft een gezonde ambitie een groot publiek te bereiken.

De raad had in *Slagen in Cultuur* geschreven dat hij voor Maas kansen zag om een grote rol te spelen bij het verzorgen van het jeugdtheateraanbod in Den Haag. In de nieuwe aanvraag van Maas, waarin de instelling de ambitie uitspreekt ook het rijksgesubsidieerde jeugdtheatergezelschap in die stad te worden, vindt de raad die kans niet genoeg benut. Hij is nog steeds positief over de kwaliteit van de instelling, maar vindt dat er weinig specifieke en concrete plannen zijn om publiek in Den Haag te bereiken en zich aldaar te wortelen. De subsidieverhoging, die inherent is aan het extra spreidingsgebied, komt niet zichtbaar ten goede aan specifieke activiteiten in Den Haag.

Integrale beoordeling jeugdtheatergezelschap regio noord

In *Slagen in Cultuur* heeft de raad een negatief advies gegeven over de aanvraag van Theater De Citadel voor de plek van jeugdtheatergezelschap in de regio noord. Omdat de plek van jeugdtheatergezelschap in de regio noord hierdoor niet is ingevuld, heeft de staatssecretaris besloten deze plek opnieuw open te stellen. Op basis van een wijziging van de subsidieregeling, gepubliceerd op 4 juni 2012, konden instellingen opnieuw een subsidieaanvraag indienen als jeugdtheatergezelschap voor de regio noord. Drie instellingen hebben een aanvraag ingediend: Het Houten Huis, De Jonge Republiek en Theatergroep Kwatta.

HET HOUTEN HUIS

Geadviseerd subsidiebedrag: € 500.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000

Het Houten Huis maakt beeldend muziektheater voor een jong publiek in de regio noord. De instelling wil voorstellingen maken over universele thema's, vol visuele poëzie, fysieke humor en betoverende livemuziek. Door het publiek mee te nemen in een wereld waar tegenslag en geluk naast elkaar kunnen bestaan wil Het Houten Huis een handvat bieden om met de tegenstellingen van het leven om te kunnen gaan.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Houten Huis een subsidiebedrag toe te kennen van € 500.000.

De raad is positief over het plan van Het Houten Huis. Het getuigt van enthousiasme, originaliteit en realiteitszin. Het Houten Huis is in een relatief kort tijdsbestek veel relaties aangegaan in Groningen en de regio noord en beschikt over goede en gedegen verbindingen met de belangrijkste spelers in de regio. De instelling maakt hoogwaardige producties die zich onderscheiden van de rest van het landelijk aanbod op het gebied van jeugdtheater. De raad beschouwt Het Houten Huis als een waardevolle speler en het activiteitenplan wekt vertrouwen. Wel vindt hij de plannen op het gebied van educatie en talentontwikkeling nog onvoldoende uitgewerkt.

Net als Het Houten Huis hebben ook twee andere gezelschappen ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor de regio noord. De raad adviseert Het Houten Huis in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

Het Houten Huis maakt hoogwaardig en toegankelijk theater voor jeugd. De artistiek leider van het gezelschap heeft de afgelopen jaren een reputatie opgebouwd als veelbelovend theatermaker met een eigen signatuur en hoge kwaliteit. Ook de vaste gastregisseur wekt vertrouwen bij de raad. De beeldende vorm van de voorstellingen is aansprekend voor een jong publiek. Het activiteitenplan getuigt van enthousiasme en elan en de producties zijn onderscheidend binnen het landelijk aanbod. De instelling heeft in een relatief kort tijdsbestek plannen ontwikkeld in Groningen en de gehele noordelijke regio.

De raad is met name positief over de samenwerking met Club Guy & Roni en het Noord Nederlands Toneel in Theater Noord. Het plan getuigt van goede inbedding in de stad en de regio. Hoewel er sprake is van veel intenties en deze niet overal even helder zijn uitgewerkt, beschouwt de raad het plan als realistisch en inspirerend.

Publieksbereik

Het Houten Huis is een nieuwe speler in de regio noord en kiest ervoor de activiteiten en haar publiek geleidelijk op te bouwen. De raad ondersteunt deze keuze en vindt het verstandig dat de instelling aangeeft in 2013 slechts één nieuwe voorstelling te produceren en drie reprises uit te voeren. De raad constateert dat de instelling in korte tijd verbindingen is aangegaan met theaterinstellingen in de standplaats Groningen. Hierdoor heeft hij vertrouwen in een toekomstige worteling aldaar. Hij vindt het goed dat de instelling voortbouwt op het netwerk van Theater de Citadel, maar eveneens de contacten met scholen en theaters in samenwerking met Theater Noord verder gaat uitbreiden.

Cultureel ondernemerschap

Het Houten Huis maakt een enigszins behoudende indruk als cultureel ondernemer. De raad vindt dat in deze startfase verstandig, gezien de nieuwe positie die de instelling inneemt in de regio. De raad verwacht echter op termijn wel meer ambitie op dit vlak.

Het doelgroepenbeleid van Het Houten Huis is helder omschreven. De instelling wil verschillende marketingmiddelen inzetten, zoals een lidmaatschap voor kinderen. De raad vindt dit een originele aanpak. Ook de intensieve samenwerking op het gebied van marketing en communicatie met De Oosterpoort/Stadsschouwburg wekt vertrouwen. Het Houten Huis kiest ervoor bestaande kennis en ervaring van andere instellingen te gebruiken. De raad juicht het toe dat de instelling gebruik maakt van kennis in de omgeving en daarmee verbintenissen aangaat.

Educatie

Op het gebied van educatie zijn de plannen van Het Houten Huis in mindere mate uitgewerkt. De instelling beperkt zich tot algemeenheden en maakt niet voldoende concreet wat de doelen van het educatief beleid inhouden. Wel is er een vast educatief medewerker die ervoor kan zorgen dat educatie voldoende wordt geborgd in de organisatie. De raad is positief over de evaluaties die Het Houten Huis uitvoert onder leerkrachten. Juist de leerkrachten kunnen de ervaringen en eventuele kritiekpunten goed naar voren brengen.

(Inter)nationaal belang

Het Houten Huis geeft als jong gezelschap met een onderscheidend artistiek profiel een eigen kleur aan de jeugdtheatersector. De artistieke kern heeft de afgelopen jaren een goede staat van dienst opgebouwd. De raad is van mening dat de instelling, gezien de kwaliteit en beeldende kracht van de producties, ook internationale potentie heeft.

Op dat gebied zijn op dit moment begrijpelijkerwijs echter nog weinig plannen ontwikkeld. Er worden wel enige coproducties genoemd, maar naar de mening van de raad zouden deze meer kunnen worden benut. Het aantal voorstellingen in het buitenland vindt de raad realistisch.

Talentontwikkeling

Het Houten Huis bestaat uit jonge, relatief nieuwe talenten. In die zin vindt de raad het begrijpelijk dat het beleid op het gebied van talentontwikkeling van andere jonge makers nog weinig is uitgewerkt. De instelling wil zichzelf eerst in voldoende mate ontwikkelen en organiseren. De raad verwacht dat Het Houten Huis op termijn zijn verantwoordelijkheid op het gebied van talentontwikkeling zal nemen. De samenwerkingsverbanden die Het Houten Huis noemt bieden zeker perspectief.

DE JONGE REPUBLIEK

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000

De Jonge Republiek maakt beeldend teksttheater voor jeugd en jongeren. De instelling speelt voorstellingen niet enkel in de theaterzaal, maar ook in het klaslokaal en in de openbare ruimte. De Jonge Republiek wil verbindingen leggen naar het jeugdtheater in en buiten Nederland en wil haar publiek inspireren om verder te kijken dan de eigen horizon.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting De Jonge Republiek geen subsidie toe te kennen.

De Jonge Republiek is een nieuw gezelschap rondom een artistiek leider met een goede staat van dienst. Hoewel de raad vertrouwen heeft in de kwaliteiten van de artistiek leider is hij van mening dat het gezelschap vanuit het licht van de voortvarende plannen bezien vooralsnog een kleine basis heeft. De artistieke plannen getuigen van originaliteit. De raad is van mening dat de instelling te ambitieus van start wil gaan met te veel producties en voorstellingen. Omdat het een nieuwe instelling betreft moet zij echter nog bouwen aan de organisatie en de naamsbekendheid.

Net als De Jonge Republiek hebben ook twee andere gezelschappen ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor de regio noord. De raad adviseert niet De Jonge Republiek, maar een andere aanvrager in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De Jonge Republiek wordt geleid door een veelbelovend maker met een goede staat van dienst, zowel in Nederland als in Duitsland. Uit het plan blijkt het enthousiasme van De Jonge Republiek en de instelling presenteert een groot aantal projecten voor de komende periode. Zij kondigt ook een aantal initiatieven aan die de raad erg origineel vindt, zoals de kidsclub en een combinatie van frisseesten met jeugdtheateractiviteiten. De raad is echter van mening dat de artistieke basis van het gezelschap klein is en dat de instelling in hoge mate afhankelijk is van de artistiek leider. Het grote aantal producties dat de instelling wil realiseren staat hiermee op gespannen voet.

De raad onderschrijft de samenwerking die de instelling heeft gezocht met Tryater, die ook op artistiek vlak gestalte moet gaan krijgen. Daarnaast denkt de raad dat de verbinding met Duitstalige gezelschappen eveneens meerwaarde kan opleveren.

Publieksbereik

De Jonge Republiek richt zich op kinderen in de leeftijd van 4 tot 14 jaar. De ambities van de instelling zijn groot. Zo wil de instelling in het eerste jaar vijf nieuwe voorstellingen produceren en daarnaast een reprise spelen. Naar de mening van de raad is dit te ambitieus gesteld. De Jonge Republiek is een nieuw gezelschap en moet niet alleen als organisatie groeien, maar ook nog een naam in de regio opbouwen. Daarom acht de raad de ambities voor het eerste jaar te groot. De plannen van de instelling voor 2016 zouden wel haalbaar moeten zijn. De raad juicht de verbinding toe die de instelling heeft met Tryater, die de regionale positie kan bestendigen. Ook de toezeggingen die De Jonge Republiek van Groningse instellingen heeft gekregen zijn positief, al zijn ze vooral intentioneel van aard.

Cultureel ondernemerschap

De Jonge Republiek beschrijft meerdere originele plannen om het cultureel ondernemerschap uit te bouwen en maakt een initiatiefrijke indruk gezien de verschillende vormen van aanpak. De plannen worden echter onvoldoende uitgewerkt waardoor niet helder is in hoeverre deze ambities haalbaar zijn. Het commercieel aanbieden van educatiepakketten acht de raad weinig realistisch. Daarnaast is de instelling naar de mening van de raad te optimistisch over de lokale subsidie-inkomsten, omdat deze nog allerminst zeker zijn.

Educatie

De Jonge Republiek maakt op het gebied van educatie gebruik van het scholennetwerk van de Citadel. De raad vindt dit sterk, hierdoor beschikt de instelling als een nieuwe organisatie al over een bestaand netwerk, hoewel dit ook in Groningen nog uitgebreid kan worden. Ook de samenwerking met Tryater vindt de raad positief. Educatie is goed geborgd in de organisatie, mede door de aanwezigheid van een educatief medewerker. De inhoudelijke plannen op het gebied van educatie missen volgens de raad diepgang.

(Inter)nationaal belang

Gezien de reputatie van de artistiek leider heeft De Jonge Republiek de potentie om een jeugdtheaterproducent met voldoende kwaliteit te worden. De raad betwijfelt echter of dit gezelschap onderscheidend zal zijn in de Nederlandse jeugdtheatersector.

Internationaal gezien beschikt de artistiek leider over een goed netwerk, en gaat nauwe banden aan met Duitse instellingen. Er wordt een aantal internationale coproducties aangekondigd, maar uit de cijfers blijkt niet eenduidig hoeveel publiek daarmee zal worden bereikt.

Talentontwikkeling

De plannen met betrekking tot talentontwikkeling blijven nogal schetsmatig. De raad vindt het een goed idee om een aantal zogenaamde Publieke Gasten aan te stellen die zich binnen het gezelschap kunnen ontwikkelen. Hij mist echter een nadere uitwerking. De raad denkt dat de tweede regisseur de artistieke kern goed kan versterken, maar zet vraagtekens bij het plan haar door een externe coach te laten begeleiden.

HET NATIONALE TONEEL / NTJONG

Geadviseerd subsidiebedrag: € 500.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000

NTJong is het jeugdgezelschap dat deel uitmaakt van Het Nationale Toneel. Het is ontstaan uit een fusie van Het Nationale Toneel en Stella Den Haag. Het Nationale Toneel en NTJong willen volgens eigen zeggen midden in de samenleving staan en voorstellingen maken waarin oud en jong zich gespiegeld zien. “Voorstellingen die uitgaan van repertoire en eigenzinnige theatrale vormen, die de ogen van haar toeschouwers openen en die voor jong en oud oefeningen zijn in leven: in onze stad, ons land en in de wereld.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Nationale Toneel / NTJong een subsidiebedrag toe te kennen van € 500.000.

De raad heeft vertrouwen in de artistiek leider die NTJong heeft aangesteld en de koers die zij in de plannen heeft uitgezet, ook al is deze nog enigszins schetsmatig en met name op het gebied van educatie en talentontwikkeling nog niet voldoende uitgewerkt. Het gezelschap heeft de potentie het jeugdgezelschap voor Den Haag te worden en zich in het land te onderscheiden van andere jeugdgezelschappen. Als onderdeel van Het Nationale Toneel zijn de plannen op het gebied van ondernemerschap solide. Het verwachte publieksbereik is groot en getuigt gezien het spreidingsgebied van gezonde ambitie.

Net als Het Nationale Toneel heeft ook een ander gezelschap ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor Den Haag. De raad adviseert de jeugdafdeling van Het Nationale Toneel in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad is overtuigd van de artistieke koers die NTJong voor de komende periode heeft uitgezet. De instelling heeft met haar nieuwe artistiek leider gekozen voor een persoon die de afgelopen jaren naam heeft gemaakt als eigenzinnig theatermaker met een eigen artistieke signatuur. Zij beschikt daarnaast over een groot netwerk in de jeugdtheatersector. De raad heeft er vertrouwen in dat NTJong met haar een interessante artistieke koers gaat varen en een gevarieerd palet zal aanbieden.

De namen van andere mogelijke regisseurs klinken veelbelovend, al lijken de plannen hieromtrent nog intentioneel. De raad vindt het een goed voor-nemen dat NTJong zich met name gaat richten op locatie-projecten en *community art*. Hij juicht het daarnaast toe dat de instelling van plan is klassiek en modern toneelrepertoire voor de jeugd te bewerken. Hij is wel van mening dat de plannen in deze fase nog niet voldoende zijn uitgewerkt.

Publieksbereik

De raad constateert dat de instelling ambieert de bezoekersaantallen aanzienlijk te vergroten: momenteel bereikt Stella Den Haag 16.000 bezoekers; NTJong wil dit aantal in vier jaar laten toenemen tot 40.000. De raad vindt deze ambities stevig, maar denkt dat ze in een grootstedelijke omgeving als Den Haag uitvoerbaar moeten kunnen zijn.

De instelling is goed geworteld in de eigen standplaats: zij gaat structurele verbindingen aan met alle relevante Haagse instellingen. De aangekondigde *community art* projecten kunnen bijdragen aan het opbouwen van een band met het Haagse publiek.

De raad kan op basis van de plannen echter niet goed beoordelen of deze tweede aanvraag voor NTJong ook gevolgen heeft voor het volwassen-gezelschap, Het Nationale Toneel. Omdat in de eerste aanvraag van Het Nationale Toneel de cijfers van beide afdelingen niet uitgesplitst waren, krijgt de raad geen goed inzicht in de huidige afzonderlijke ambities van Het Nationale Toneel en NTJong.

Cultureel ondernemerschap

Net als in het eerste advies over Het Nationale Toneel is de raad van mening dat de instelling een goede ondernemende organisatie is. De raad juicht het toe dat het nieuwe Haagse jeugdtheatergezelschap is geïncorporeerd in een grotere organisatie en kan profiteren van haar solide bedrijfsvoering. Het Nationale Toneel geeft aan te fuseren met Stella om de scheidslijn tussen volwassentheater en jeugdtheater op te heffen en schaalvoordelen in de bedrijfsvoering te realiseren. Het Nationale Toneel geeft eveneens aan dat het budget voor jeugdtheater wordt afgezonderd zodat subsidiegevers inzicht krijgen in bestedingen en opbrengsten. De raad benadrukt dat voor een juiste beoordeling van artistieke en financiële prestaties een transparante verantwoording op inhoudelijk en financieel gebied noodzakelijk is.

Educatie

De raad vindt het een goede keuze om de educatieve activiteiten van een aantal Haagse theaterinstellingen te bundelen. Een overkoepelend projectbureau kan in zijn ogen goede ondersteuning bieden aan educatieve projecten. De raad is wel van mening dat de inhoudelijke invulling van de educatieve projecten, zoals het concept van de zogenaamde 'publiekswerking' nog nadere aandacht verdient. Hij kan uit de plannen niet goed opmaken of inhoudelijke expertise op het gebied van educatie binnen het gezelschap blijft, of wordt uitbesteed aan het projectbureau. De raad pleit ervoor dat het artistieke product, met de bijbehorende educatieve activiteiten, ontwikkeld en geleverd wordt door NTJong.

(Inter)nationaal belang

NTJong heeft met de nieuwe artistiek leider en de andere (gast)regisseurs de potentie een jeugdtheatergezelschap te worden met een onderscheidend profiel en een grote artistieke uitstraling. De nadruk op *community art*, locatieprojecten en het bewerken van toneelrepertoire voor de jeugd geven het gezelschap een eigen gezicht. De instelling continueert de internationale samenwerkingsverbanden van Stella Den Haag.

Talentontwikkeling

De raad is van mening dat de plannen op het gebied van talentontwikkeling tegenvallen, te meer omdat de artistiek leider afkomstig is van een productiehuis. De plannen geven weinig prijs over de wijze waarop NTJong zich de komende jaren gaat ontfermen over de nieuwe generatie theatermakers voor de jeugd. De raad gaat ervan uit dat NTJong deze plannen de komende tijd verder zal ontwikkelen.

THEATERGROEP KWATTA

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000

Theatergroep Kwatta maakt jeugdtheater voor de regio noord, de provincie Gelderland en de rest van Nederland.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Theatergroep Kwatta geen subsidie toe te kennen.

De raad vindt dat Kwatta voldoende kwaliteit heeft, maar hij verwacht niet dat Kwatta zich op dit moment kan waarmaken als jeugdtheatergezelschap in de regio noord. Blijkens het activiteitenplan is de instelling gezien haar historie en de subsidierelatie met de provincie Gelderland hoofdzakelijk geworteld in de regio oost. Activiteiten, plannen en verbindingen die specifiek op de regio noord zijn toegespitst zijn onvoldoende uitgewerkt en verkeren nog in een prille fase.

Net als Kwatta hebben ook twee andere gezelschappen ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor de regio noord. De raad adviseert niet Kwatta, maar een andere aanvrager in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad verwijst voor het oordeel over de kwaliteit van Kwatta naar het advies in *Slagen in Cultuur*. Hij tekent hierbij echter aan dat hij vindt dat de plannen ten opzichte van de eerste aanvraag beter zijn uitgewerkt. Ook waardeert hij het dat de artistieke kern is versterkt doordat twee jonge makers aan het gezelschap zijn toegevoegd.

Publieksbereik

De raad vindt het onrealistisch dat Kwatta in de toekomst dé jeugdtheaterproducent van de regio noord wil worden, terwijl de instelling tegelijkertijd haar regionale taak in Gelderland wil blijven uitvoeren. De plannen zijn, ook in deze aanvraag, voornamelijk gericht op Gelderland. De raad ziet zeker de potentie om specifieke Kwatta-projecten (zoals de museumproducties) ook in de noordelijke provincies te ontwikkelen, maar alle voorgenomen nieuwe activiteiten voor de regio noord blijven steken in voorzichtig uitgesproken intenties.

Uit de aanvraag blijkt niet dat de instelling al daadwerkelijk contacten heeft gelegd met samenwerkingspartners die essentieel zijn voor de uitvoering van haar plannen, zoals coproducenten, podia en scholen. Ook de verwachte aantallen voorstellingen en bezoekers geven de raad onvoldoende inzicht om erop te kunnen vertrouwen dat Kwatta zich als het jeugdtheatergezelschap van de regio noord kan ontwikkelen.

Cultureel ondernemerschap

De raad is van mening dat Kwatta een degelijke financiële positie heeft. Hij vraagt zich wel af in hoeverre een dubbele standplaats (Nijmegen en Groningen) op de begroting zal drukken en of de daarmee gepaard gaande hogere kosten kunnen worden terugverdiend. Kwatta heeft in zijn huidige situatie op het gebied van ondernemerschap veel profijt van goede samenwerking met partners in de regio oost. Voor een taakuitbreiding naar de regio noord zal de instelling ook daar zulke samenwerkingsverbanden moeten aangaan. Uit de plannen blijkt echter niet dat dergelijke verbindingen al daadwerkelijk zijn gelegd.

Educatie

De raad is nog steeds positief over de educatieve werking van Kwatta, die in hoge mate ingebed was in de eigen (Gelderse) regio (zie hiervoor ook het advies in *Slagen in Cultuur*). Het is de vraag in hoeverre Kwatta haar beproefde educatieve activiteiten kan uitbreiden naar de regio noord, en in welke termijn dat kan plaatsvinden.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van Kwatta naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Talentontwikkeling

De raad verwijst voor het oordeel over de talentontwikkeling naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

THEATERGROEP MAX (MAAS)

Geadviseerd subsidiebedrag: € 0

Gevraagd subsidiebedrag: € 500.000

Theatergroep Max maakt jeugdtheater voor kinderen vanaf vier jaar in de regio Rotterdam, Den Haag en de rest van Nederland. Na een fusie met theatergroep Siberia en De Meekers zal de instelling verder gaan onder de naam Maas. Daarom zal in het advies deze nieuwe naam gebruikt worden. In de missie van de instelling staat dat Maas begaan is met kinderen, hun dapperheid, hun flexibele geest en hun energie.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Theatergroep Max geen subsidie toe te kennen.¹

De raad heeft er alle vertrouwen in dat Maas zijn taken als theatergezelschap voor Rotterdam en de rest van Nederland kan verrichten. In de nieuwe aanvraag maakt Maas zijn ambities als het jeugdtheatergezelschap voor Den Haag echter onvoldoende waar. Er worden weinig concrete plannen benoemd en het aantal activiteiten dat gericht is op Den Haag is volgens de aanvraag beperkt.

Net als Maas heeft ook een ander gezelschap ingetekend op de functie van jeugdtheaterinstelling voor Den Haag. De raad adviseert niet Maas, maar een andere aanvrager in de basisinfrastructuur op te nemen. Voor een toelichting op de onderlinge afweging verwijst de raad naar de inleiding Jeugdtheater.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad verwijst voor het oordeel over de kwaliteit van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Publieksbereik

De raad is van mening dat Maas weinig concrete en specifieke plannen heeft ontwikkeld om het publiek in Den Haag te bereiken. Er worden weinig woorden gewijd aan de wijze waarop de instelling als het beoogde nieuwe jeugdtheatergezelschap van Den Haag zich ook als zodanig gaat profileren. Ook uit de cijfers blijkt onvoldoende ambitie om als gevolg van een structurele taakuitbreiding in Den Haag het aantal speelbeurten en bezoekers te vergroten.

¹ De Raad voor Cultuur heeft in *Slagen in Cultuur* geadviseerd Stichting Theatergroep Max een subsidiebedrag toe te kennen van € 500.000 als jeugdtheatergezelschap in Rotterdam.

De worteling in Den Haag blijkt uit structurele contacten met Haagse theaterinstellingen, maar deze zijn in deze aanvraag niet verder uitgediept dan in de eerste aanvraag.

Cultureel ondernemerschap

De raad verwijst voor het oordeel over de het cultureel ondernemerschap van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*. Hij constateert dat de hogere aangevraagde subsidie niet zichtbaar heeft geleid tot substantiële uitbreiding van plannen ten behoeve van het Haagse speelgebied.

Educatie

De raad verwijst voor het oordeel over de educatie van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Talentontwikkeling

De raad verwijst voor het oordeel over de talentontwikkeling van Maas naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

ORKEST VOOR ZUID-NEDERLAND

Geadviseerd subsidiebedrag: € 7.000.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 7.000.000

Het Orkest voor Zuid-Nederland verzorgt het symfonisch repertoire voor de regio Zuid. In haar missie schrijft de instelling: “Het Orkest voor Zuid-Nederland wil haar “producten” aanbieden in vormen die passen bij deze tijd en bij de zuidelijke Nederlandse provincies. Uitgangspunten hierbij zijn: hoge kwaliteit, een breed publiek met aansluitende programmering, educatie en een bereik ver buiten de traditionele concertzaal.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert de Stichting Zuid-Nederlands Orkest een subsidiebedrag toe te kennen van € 7.000.000, onder voorwaarde dat het orkest eind 2013 een actueel activiteitenplan indient voor het resterende deel van de subsidieplanperiode.

Het Orkest voor Zuid-Nederland vraagt aan als symfonieorkest in de regio Zuid. Het betreft hier een nieuwe, eigentijdse orkestvoorziening, waar het Limburgs Symfonie Orkest en Het Brabants Orkest in opgaan. De aanvraag wordt door beide orkesten ondersteund. Bij het opstellen van de aanvraag zijn de aandachtspunten die de raad in *Slagen in Cultuur* heeft genoemd meegenomen. De raad heeft waardering voor het feit dat in de korte tijd na dit advies de beide instellingen zijn gekomen tot één gezamenlijke aanvraag. Dit is een grote en belangrijke stap voor de symfonische voorziening voor Zuid-Nederland.

In de aanvraag is aangegeven hoe de transitiefase zal moeten worden vormgegeven. Deze fase zal tijd kosten, maar is van belang voor de uiteindelijke vorm en het functioneren van het orkest. De raad heeft vertrouwen in het nieuwe plan en de uitgangspunten en adviseert om die reden het subsidiebedrag toe te kennen en het orkest tot uiterlijk eind 2013 de tijd te geven voor nadere uitwerking van de plannen voor de resterende tijd van de komende subsidieplanperiode.

Beoordeling

Kwaliteit

Het Orkest voor Zuid-Nederland wordt een nieuwe, eigentijdse orkestvoorziening, waar zowel Het Brabants Orkest als het Limburgs Symfonie Orkest in op gaan. Er wordt gewerkt vanuit één organisatie, twee vestigingsplaatsen en het belang en de rol van een artistiek leider en chefdirigent wordt in de aanvraag goed onderkend.

De ‘functioneel flexibele kernen’ geven maximale ruimte aan de programmering die is toegesneden op de deelgebieden binnen de Zuidelijke regio. De exacte invulling en omvang van de kernen zal bij de uitwerking moeten blijken. Kwaliteitsborging, ook door omvang en inzet van de formaties in de vestigingsplaatsen, verdient aandacht. Dit zal zijn beslag moeten krijgen in het uiteindelijke formatieplan, waarin een juiste balans in aanstellingen gevonden zal moeten worden in relatie tot de flexibele kernen.

Publieksbereik

Met de doelstellingen voor publieksbereik toont de instelling zich ambitieus. Het gekozen groeipercentage van gemiddeld 6% per jaar is ambitieus voor een organisatie in transitie en vraagt een gedegen aanpak wat betreft PR en marketing. De instelling geeft aan de verschillende werkwijzen van de huidige orkesten te zullen integreren. De ‘Schijf van vijf’ vormt hierbij een uitgangspunt. Daarnaast geeft de instelling aan dat er nieuwe concepten ontwikkeld zullen moeten worden. Een nieuw marketingplan, inclusief het gebruik van de huidige merken, zal in de komende periode moeten worden ontwikkeld.

In 2016 moet het publieksbereik van het Orkest van Zuid-Nederland gegroeid zijn tot 194.000. De raad constateert deze bezoekersaantallen niet nader zijn uitgesplitst. Ook sluiten deze cijfers niet aan bij eerder aangeleverde prestaties uit 2010. Hierin zijn bijvoorbeeld bezoekers van openluchtconcerten en (opera-)begeleidingen niet meegenomen. Om tot heldere prestatieafspraken te kunnen komen is nadere uitsplitsing van de bezoekersaantallen noodzakelijk.

Cultureel ondernemerschap

De uitgangspunten voor de inrichting van de organisatie zijn helder beschreven in de aanvraag. De geschetste omvang van de staf met 28 fte is groot. Omdat de orkestvoorziening een groot gebied bestrijkt en twee vestigingsplaatsen kent, is dit begrijpelijk. Maar de raad is van mening dat een grotere slag gemaakt kan worden dan de beoogde synergievoordelen in de aanvraag.

De raad is positief over de voorgenomen governancestructuur waarbij in de transitiefase gekozen wordt voor een bestuursmodel. Op termijn is aan te bevelen over te gaan op een raad van toezicht model.

Opvallend is dat de ambitie voor bijdragen uit private middelen lager is dan de som van de inkomsten van de huidige twee orkesten in 2010. Voor het behalen van de eigen inkomstennorm is het van belang dat de ambities op publieksinkomsten, sponsoring en private middelen ook daadwerkelijk gehaald worden. Het concretiseren van een degelijk marketingplan, inclusief aandacht hiervoor in de uitwerking van de governancestructuur, is de komende periode van groot belang.

Educatie

De ‘Schijf’ Jong heeft de muzikale ontwikkeling van jongeren als uitgangspunt. Door samenwerking en marktonderzoek zal het aanbod steeds worden vernieuwd en aangepast aan de actualiteit. De analyse hiervoor maakt geen onderdeel uit van het plan. De voornemens zijn nog weinig concreet, maar de beoogde personele inzet binnen de organisatie maakt duidelijk dat educatie goed verankerd kan worden binnen de instelling.

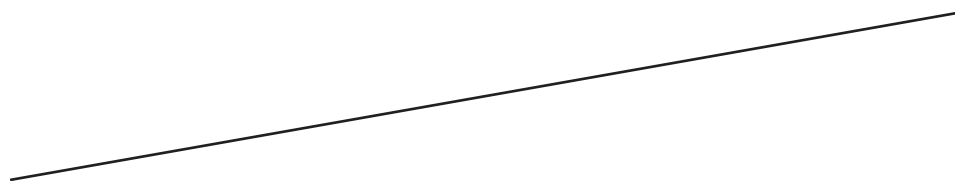
(Inter)nationaal belang

Het orkest moet een ambassadeursfunctie voor Zuid-Nederland gaan vervullen, zowel binnen als buiten de regio. In de aanvraag is veel aandacht voor de rol in de regio richting publiek en bedrijfsleven, maar is de (inter)nationale rol beperkt. De raad heeft hier begrip voor: de regio zuid is een van de grootste regio’s om te bedienen en te vertegenwoordigen. De ambassadeursfunctie zal echter in de loop van de komende subsidieperiode wel ontwikkeld moeten worden.

Talentontwikkeling

Op het gebied van talentontwikkeling worden concrete doelstellingen benoemd en de intentie uitgesproken samen te werken met de conservatoria en diverse instellingen. De raad is van mening dat de participatie laag is, zeker gezien de mogelijkheden (ook programmatisch) met twee functioneel flexibele kernen.

Musea

LETTERKUNDIG MUSEUM / MUSEUM MEERMANNNO

Geadviseerd subsidiebedrag Letterkundig Museum: € 2.220.000

Gevraagd subsidiebedrag Letterkundig Museum: € 2.892.732

Geadviseerd subsidiebedrag Museum Meermannno: € 1.385.000

Gevraagd subsidiebedrag Museum Meermannno: € 1.710.068

Het Letterkundig Museum en Museum Meermannno beschrijven in hun intentieverklaring de richting van de nieuwe organisatie als volgt:
“Het nieuwe samenwerkingsverband zou een centrum moeten vormen van het geschreven, gedrukte en geïllustreerde woord: bron, woord, vorm, beeld en boek. Het Letterkundig Museum en Museum Meermannno beschikken over de collecties en de expertise om dit centrum gezamenlijk vorm te geven. Het nieuwe samenwerkingsverband moet het presentatie- en centrale onderzoekscentrum in Nederland zijn op het gebied van het geschreven, gedrukte en geïllustreerde boek en de Nederlandse literatuur en zijn makers. Het verbindt het nationale literaire erfgoed vanaf 1750 en het boek in al zijn verschijningsvormen.”

Beide instellingen hebben een beheerovereenkomst.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert het Letterkundig Museum en het Museum Meermannno een bedrag van respectievelijk € 2.220.000 en € 1.385.000 toe te kennen, onder de voorwaarde dat in september 2013 een gezamenlijk nieuw plan wordt ingediend.

De raad vindt de intentieverklaring een veelbelovende aanzet om tot een museum voor geschreven media te komen. Wel vindt hij het van belang dat er in 2013 een gezamenlijk nieuw plan wordt ingediend. De termijn van een jaar biedt voldoende ruimte ook de bevindingen van het externe adviesbureau mee te nemen bij het opstellen van het plan.

Beoordeling

De raad stelt in *Slagen in Cultuur* een museum voor geschreven media -in dit geval van boek én literatuur- van belang te vinden in de gemediaaliseerde samenleving waarin wij leven. Zijn advies voor het Letterkundig Museum en Museum Meermannno bevatte daarom de voorwaarde dat alleen van een positief subsidie-advies sprake kon zijn als de instellingen gezamenlijk één nieuw activiteitenplan indienden. Daarbij verwachtte de raad vooral veel van de gemeenschappelijke inzet op presentatie. Gezien de juridische en organisatorische mogelijkheden die de instellingen ter beschikking staan, werd de achterliggende organisatievorm overgelaten aan de instellingen.

Dat bij het vormgeven van de samenwerking principes van efficiency en effectiviteit een rol spelen was vanzelfsprekend naar de mening van de raad. De inzet op het vormen van een nauw gelieerde of gefuseerde organisatie is door de raad vertaald naar een toe te kennen subsidie voor beide instellingen ter hoogte van 75% van het door het ministerie van OCW aangegeven richtbedrag.

Museum Meermanno en het Letterkundig Museum hebben geen gezamenlijk activiteitenplan ingediend, maar twee eigen, afzonderlijk van elkaar aangepaste activiteitenplannen. In beide gevallen vergezeld van een gezamenlijke intentieverklaring waarin zij zich vóór toekomstige samenwerking uitspreken. In de intentieverklaring beschrijven zij het proces dat gevolgd moet worden om tot samenwerking te komen. Naast een aantal voordelen van de samenwerking geven de instellingen ook aan grote verschillen te zien. Voor de signatuur van de toekomstige organisatie is het van groot belang om deze verschillen expliciet te benoemen. Voor de mogelijke te behalen voordelen op het gebied van inhoudelijke en organisatorische samenwerking wordt extern advies ingewonnen dat medio november beschikbaar moet zijn.

De raad komt tot de conclusie dat de samenwerking op dit moment nog geen centrale plaats heeft gekregen in de toekomstplannen van de instellingen. De kwaliteit van het publieksbereik, ondernemerschap, educatie en wetenschap van de gezamenlijke instellingen is op grond van de intentieverklaring niet te beoordelen.

De activiteitenplannen bevatten wel een neerslag van de manier waarop de instellingen elk voor zich binnen het financieel kader van 75% van de aangevraagde subsidie wil opereren. Daardoor wordt met de voorliggende plannen wel formeel ingezet op het halen van de opgelegde bezuiniging. De inhoudelijke uitwerking van deze plannen creëert echter nog geen meerwaarde in de zin die de raad bedoelde.

Desalniettemin vindt de raad de intentieverklaring een veelbelovende aanzet voor de toekomstige samenwerking.

PERSMUSEUM

Geadviseerd subsidiebedrag: € 317.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 361.400

Het Nederlands Persmuseum (1915) is een museum voor journalistiek en politieke prent.

De missie van de instelling luidt: “Het Persmuseum staat in Nederland pal voor het belang van het recht op informatie en van de persvrijheid. Het ziet het als zijn missie om, met zijn collectie als uitgangspunt, voor een breed publiek uitingen en uitingsvormen van de media en journalistiek te verzamelen, te bewaren en het belang ervan in alle facetten over het voetlicht te brengen.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Het Nederlands Persmuseum een subsidiebedrag toe te kennen van € 317.000.

In het voorliggende activiteitenplan komen missie, visie en hoofddoelstelling beter uit de verf dan in het eerdere plan. Naar de mening van de raad is het plan als gevolg daarvan verbeterd. De raad heeft wel vraagtekens bij de manier waarop ingezet wordt op de samenwerking met Beeld en Geluid, het educatief bereik en ondernemerschap. Daarom adviseert de raad de instelling te subsidiëren conform de indeling in categorie drie van de rangorde. Daarbij gaat de raad ervan uit dat het Persmuseum er over vier jaar in geslaagd is de collectie op een hedendaagse en innovatieve manier onder de aandacht te brengen.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad stelde het Persmuseum eerder een documentatiecentrum dan een museum te vinden. In tegenstelling tot het vorige plan is nu wel een logische relatie gelegd tussen missie, visie, doelstelling en activiteiten. Ook wordt de museale functie nu beter onderbouwd. De nadruk blijft echter liggen op verzamelen en presenteren, waardoor de rol van de instelling voor de samenleving minder helder tot uitdrukking komt.

De raad miste in het activiteitenplan van de instelling de vertaalslag naar de gedigitaliseerde en gemedialiseerde samenleving. Het perspectief van de gedrukte pers alleen vond de raad te beperkt. In het ingediende activiteitenplan zijn de nieuwe media, hoewel hier en daar nog wel instrumenteel, beter verankerd. De raad vindt dat de visie op de nieuwe media meer beschouwend van aard zou kunnen zijn. Aandacht voor de gevolgen van nieuwe media voor de samenleving ontbreekt.

De invloed van nieuwe media gaat naast persvrijheid immers ook om de vrijheid van meningsuiting en burgerschap. Achterliggende thema's die aan de orde zouden kunnen komen zijn bijvoorbeeld *civil society* en de relatie tussen de nieuwe media en democratie. Dat geldt ook voor het veranderde en versplinterde nieuwsaanbod door nieuwe technologieën en een onderwerp als censuur in het internettijdperk. De raad spreekt de hoop uit dat deze aspecten in de nieuwe opstelling duidelijk aanwezig zullen zijn. Sommige toepassingen die het Persmuseum ontwikkelt, zoals *apps*, zijn eigentijds. Het is belangrijk om het gebruik van deze toepassingen te monitoren. De raad ziet een risico in de manier waarop de samenwerking met Beeld en Geluid vorm krijgt waarbij het papieren archief wordt overgenomen. Dit lijkt eerder een taakverzwaring dan een modernisering van de instelling te betekenen. In de begroting is ook geen neerslag te vinden van de voorgenomen samenwerking.

Het uitgangspunt voor het verzamelen is op zich helder: “Het verhaal en de geschiedenis van de Nederlandse media in het licht van hedendaagse ontwikkelingen vormen het uitgangspunt voor verzamelen en organiseren van projecten”. Met dit uitgangspunt voor het verzamelbeleid kan heel breed verzameld worden. Het verzamelde materiaal hoeft bij deze definitie ook niet per se van nationaal belang te zijn. Er kan dus nog meer focus worden aangebracht in het verzamelbeleid.

Publieksbereik

De instelling stelde het streven naar het aantal bezoekers bij naar 40.000. Dat lijkt binnen de huidige huisvesting nog steeds niet realistisch, maar het museum geeft aan dat er een tweede locatie bijkomt. In de begroting is hier echter niets expliciet over opgenomen. Men stelde de hoge ambities op het gebied van te realiseren tentoonstellingen bij van tien naar acht. Of er sprake is van een realistische inschatting van het aantal bezoekers per tentoonstelling is op basis van de aangeleverde gegevens niet te zeggen. De relatie tussen minder tentoonstellingen en minder bezoekers lijkt logisch. Het is niet duidelijk hoe de instelling tot een gelijkblijvende omvang van de publieksinkomsten komt.

Cultureel ondernemerschap

De instelling diende een nauwelijks aangepaste begroting in en begrootte bovendien ten onrechte voor de uitvoering van de wetenschappelijke functie. In de missie en visie richt men zich op een breed publiek. De marketing is echter nog gericht op de bovenlaag van de toch al bewuste en geïnteresseerde bezoekers en het onderwijs. Uit het ingediende plan komt nu beter naar voren hoe men tot meer zichtbaarheid wil komen, door bijvoorbeeld nevenactiviteiten zoals het instellen van de Albert Hahn oeuvreprijs en de Dag van de Persvrijheid. De raad verwacht dat communicatiecampagnes rondom voornoemde activiteiten impliceren dat het belang en de waarde van de instelling scherp over het voetlicht komen.

Het verdienmodel van de instelling bij tegenvallende inkomsten is ongewijzigd gebleven ten opzichte van de eerste versie van het plan. Tegenvallende inkomsten worden opgevangen door een korting op de personeelslasten. Alle andere kostenposten en opbrengsten blijven ongewijzigd, dat geldt bijvoorbeeld ook voor de post overige lasten. Op het gebied van ondernemerschap laat de instelling nog steeds punten liggen ook al zijn de doelgroepen helder benoemd en geeft men aan in het najaar met een marketingplan te komen. De governance wordt nu goed beschreven.

Educatie

Voor het onderdeel educatie is in het nieuwe activiteitenplan sprake van een goede uitwerking naar verschillende niveaus. Men zet in op een verdubbeling van het aantal leerlingen. Dat wil men bereiken door te investeren in personeel en de ontwikkeling van programma's waarbij men voor de financiering inzet op te verwerven fondsen, sponsoring en het aangaan van strategische samenwerking. Hoewel een goed educatief beleid geformuleerd is, twijfelt de raad aan de realiteitswaarde van die verdubbeling door het grote aantal onzekere factoren.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van het Permuseum naar het advies in *Slagen in Cultuur* en hierboven onder kwaliteit.

Wetenschappelijke functie

De instelling heeft geen wetenschappelijke taak.

KAREL VAN MANDER INSTITUUT

De ambitie van het Karel van Mander Instituut in oprichting is een centrale en mondiale rol te spelen op het gebied van kennis van de kunst van de Nederlanden als middelpunt en brug tussen musea, universiteiten en andere instellingen in binnen- en buitenland.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert positief over de toekenning van middelen voor de wetenschappelijke functie van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie en het Rijksmuseum Amsterdam. Hieraan verbindt hij de voorwaarde dat het RKD en Rijksmuseum Amsterdam in 2013 een nieuw plan indienen waarin voldaan is aan de in dit advies geformuleerde voorwaarden. In dit plan moet ook aandacht worden besteed aan de positionering van de instelling in het museaal bestel.

Het plan van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie (RKD) en het Rijksmuseum Amsterdam biedt voldoende aanknopingspunten om een positief advies uit te brengen over het Karel van Mander Instituut in oprichting. De raad adviseert beide instellingen de subsidie voor de wetenschappelijke functie van de instellingen toe te kennen.

Beoordeling

Het RKD en het Rijksmuseum Amsterdam dienden een nieuw plan in voor het Karel van Mander Instituut waarbij zij ingaan op de kanttekeningen uit *Slagen in Cultuur*. Deze betreffen organisatorische en financiële aspecten van de nieuwe organisatie, de samenwerking met het veld en de onderzoeksagenda.

In het nieuwe plan geven het RKD en het Rijksmuseum Amsterdam aan de netwerkfunctie van het Karel van Mander Instituut als volgt in te vullen: "Het Karel van Mander Instituut dient zich open op te stellen om kunsthistorisch onderzoek ten behoeve van de Nederlandse musea te faciliteren. Daarbij zal het instituut allereerst reageren op verzoeken die uit het museale veld komen, maar zal het ook, in nauwe samenhang met de onderzoeksagenda, eigen onderzoeksideeën ontwikkelen, die, wanneer daarvoor bij musea voldoende belangstelling bestaat, als projecten kunnen worden uitgewerkt. Dergelijke projecten kunnen ook gericht zijn op een samenwerking met meerdere musea, zoals bij voorbeeld een reeks tentoonstellingen rond een bepaald thema of de gezamenlijke ontsluiting van bepaalde soorten objecten, waarvan belangrijke bestanden in diverse musea aanwezig zijn." Deze invulling van de netwerkfunctie spreekt de raad zeer aan.

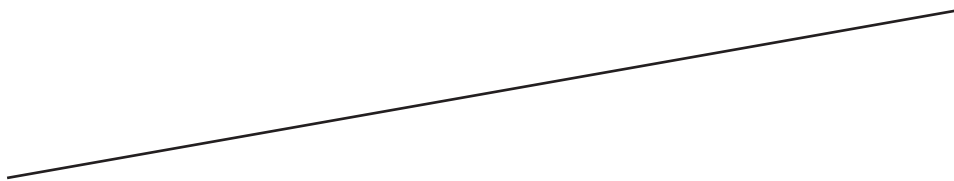
De raad begrijpt dat het meer tijd vergt om de nieuwe organisatievorm zo uit te werken dat deze aansluit bij de doelstelling van het Van Mander Instituut. In dat kader vindt de raad het positief dat de huidige directeur van het RKD als kwartiermaker aan zal blijven om de organisatie in 2013 verder te ontwikkelen.

De raad adviseert aan het nieuwe plan de volgende voorwaarden te verbinden:

- Er is een onderzoeksagenda beschikbaar die aansluit bij de functie van het instituut.
- Daarin is het belang van het instituut voor de brede museale sector duidelijk herkenbaar.
- De personele en financiële inzet van beide organisaties in relatie tot de agenda van het Karel van Mander Instituut wordt op transparante wijze inzichtelijk gemaakt.
- De organisatievorm maakt het mogelijk om gebruik te maken van topdeskundigheid uit verschillende organisaties, zodat er op efficiënte en effectieve wijze invulling gegeven wordt aan de uitvoering van de onderzoeksagenda in samenwerking met het veld.
- De afstemming met andere instituten in binnen- en buitenland is zichtbaar geformuleerd.

Tenslotte geeft de raad aan in het kader van het museale besteladvies in te zullen gaan op de wetenschappelijke functie van musea dan zal ook de positie van het Karel van Mander Instituut aan de orde komen.

Beeldende kunst

DE ATELIERS / RIJSAKADEMIE VAN BEELDENE KUNSTEN

Geadviseerd subsidiebedrag De Ateliers: € 400.000

Gevraagd subsidiebedrag De Ateliers : € 400.000

Geadviseerd subsidiebedrag Rijksakademie van beeldende kunsten:

€ 1.100.000

Gevraagd subsidiebedrag Rijksakademie van beeldende kunsten:

€ 3.050.000

De Ateliers biedt jonge kunstenaars een individueel atelierprogramma met begeleiding van professionele kunstenaars. De missie van de instelling luidt: “De Ateliers is een internationaal kunstenaarsinstituut dat jonge, getalenteerde kunstenaars een stimulerende werkomgeving wil bieden, die unieke kansen biedt voor de ontwikkeling van hun werk op hoog niveau. Het biedt een platform voor productie, reflectie en presentatie, voor discussies en samenwerking tussen kunstenaars van verschillende generaties, diverse nationaliteiten en met uiteenlopende artistieke visies.”

De Rijksakademie biedt kunstenaars met ervaring in de beroepspraktijk artistieke begeleiding en uitgebreide faciliteiten. De missie van de instelling luidt: “De Rijksakademie van beeldende kunsten selecteert toptalent om het te laten excelleren in een hoogwaardige artistieke, technische en theoretische omgeving waar onderzoek, experiment en de ontwikkeling van vernieuwende kunst centraal staan.”

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting De Ateliers en de Stichting Rijksakademie van beeldende kunsten een subsidiebedrag van respectievelijk € 400.000 en € 1.100.000 toe te kennen, onder de voorwaarde dat medio 2013 de instellingen een concretere uitwerking van de plannen en een gezamenlijke begroting indienen voor de resterende periode.

De raad heeft met waardering kennis genomen van het voornemen van De Ateliers en de Rijksakademie een nieuw ‘topinstituut voor beeldende kunst’ te vormen. De ambitie en intenties, zoals beschreven in de aanvraag, bouwen voort op de kracht en de reputatie van de afzonderlijke instellingen. De raad heeft er vertrouwen in dat bundeling van krachten zal leiden tot de beoogde organisatie voor excellentie in de beeldende kunsten en hij meent dat een dergelijke voorziening een onmisbaar onderdeel is van het Nederlandse en internationale kunstklimaat.

Het proces van verregerende samenwerking is nog volop gaande. Mede daardoor tendert het plan nu nog teveel naar een van subsidie afhankelijke positie. Het toekomstperspectief is tegen de achtergrond van het gegeven dat het rijk de subsidiering van postacademische instellingen na 2016 stopt, nog onvoldoende helder. De raad verwacht een strategie gerelateerd aan de kosten en opbrengsten om een toekomst zonder subsidie veilig te kunnen stellen.

De Ateliers en de Rijksakademie hebben geen gemeenschappelijke begroting opgesteld. De raad adviseert het subsidiebedrag van € 1.500.000 volgens de door De Ateliers en de Rijksakademie voorgestelde verdeelsleutel van respectievelijk € 400.000 en € 1.100.000 toe te kennen. Daarmee worden de instellingen in de gelegenheid gesteld de ambitie voor synergie voor de langere termijn verder uit te werken. De raad ziet het jaar 2013 als een tussenfase waarin een integraal plan medio dat jaar zijn beslag moet krijgen. Hij adviseert het subsidiebedrag voor de periode 2014-2016 toe te kennen op voorwaarde dat de instellingen zich tot één organisatie hebben gevormd. Hij verwacht dat in de uit te werken plannen wordt opgenomen dat het nieuwe instituut in de toekomst op één locatie zal worden gehuisvest. De raad dringt aan op continuering van de rol van de onafhankelijke kwartiermaker bij de ontwikkeling van het gezamenlijke plan.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad constateert dat de eerste aanzet van het gezamenlijke activiteitenplan 2013-2016 en de gepresenteerde inkomstenmodellen laten zien dat De Ateliers en de Rijksakademie zich samen sterk kunnen profileren en naar buiten treden. De artistieke kwaliteit van de instellingen was al hoog en krijgt een impuls door per januari 2013 *best practices* te combineren in de werving- en selectieprocedure en door vermindering van het aantal deelnemers van 75 tot 60. De inhoudelijke begeleiding wordt gezamenlijk opgepakt en per 1 januari 2014 qua organisatie, planning en vergoeding gesynchroniseerd. De raad onderschrijft het streven naar intensivering van samenwerking en programmering van activiteiten op het gebied van onderzoek, debat en presentatie voor deelnemende kunstenaars en publiek. Technische begeleiding en faciliteiten worden ingezet op de clusters 'beeld en geluid', 'textuur' en 'constructie' en uitgebreid naar partnerinstellingen in de stad, met het doel het niveau van de technische infrastructuur te optimaliseren. Innovatie wordt gestimuleerd door artistieke vragen van kunstenaars breed uit te zetten bij het bedrijfsleven en onderzoekinstellingen.

De raad vindt de huidige onderscheiden profielen van De Ateliers en de Rijksakademie sterk; zij zijn herkenbaar in de verschillende typen studenten en curricula. Die eigenheid is historisch gegroeid. De ervaring die is opgedaan met de verschillende werkvormen moet terugkomen in het curriculum en de (inter)nationale profilering van het nieuwe instituut. De intentie om het subsidiebedrag voorlopig te verdelen in € 400.000 voor De Ateliers en € 1.100.000 voor de Rijksakademie wijst op samenwerking. De raad constateert dat het Mondriaan Fonds zich de komende twee jaar garant stelt voor 24 beurzen voor praktijkverdieping aan De Ateliers en de Rijksakademie van elk maximaal € 50.000.

Publieksbereik

De raad vindt het gezamenlijke voornemen van De Ateliers en de Rijksakademie om zich zichtbaarder te positioneren als thuisbasis van (inter)nationaal toptalent een positieve ontwikkeling; hij ziet kansen voor De Ateliers en de Rijksakademie om hun publieke rol te verstevigen via eigen activiteiten en door de vertegenwoordiging van (oud)residents via galeries, musea, festivals en verzamelingen sterker te belichten.

Cultureel ondernemerschap

De raad ziet in het gezamenlijke verdienmodel stappen die van ondernemerschap blijf geven, en constateert dat de organisatie, planning en vergoeding van begeleidingswerk met ingang van 2014 wordt gelijkgeschakeld. De meer sturende en collectieve aanpak van De Ateliers wordt binnen de dagelijkse leiding en *governance* structuur van het nieuwe instituut in enigerlei vorm gewaarborgd. De raad ziet de voordelen van samenwerking benoemd, maar mist nog een concrete uitwerking naar verwachte jaarlijkse inkomsten.

Eén nieuw topinstituut in de hoofdstad verhoogt de zichtbaarheid en de binding met kunstenaars, galeriehouders, verzamelaars, andere professioneel betrokken groepen, en ook het bredere publiek. De stevige (inter)nationale positionering en profilering zal naar de mening van de raad een gunstig effect hebben op de ontwikkeling van gezamenlijke activiteiten, fondsenwerving en de betrokkenheid van sponsors.

De instellingen hebben geen gezamenlijke begroting ingediend. De raad heeft er begrip voor dat de nieuwe instelling deze pas kan opmaken als er meer helderheid is over de huisvestingslasten en de kosten van de nieuwe organisatiestructuur.

De Rijksakademie heeft voor 2013 geen sluitende begroting. De instelling voorziet dat het tekort door efficiencywinst in 2014 kan worden gecompenseerd. Dit zal derhalve een belangrijk element zijn bij het opstellen van een gezamenlijke begroting 2014 en verder. De raad vraagt zich af in hoeverre de nieuwe organisatie na 2016 geheel onafhankelijk van rijkssubsidie zal kunnen opereren; eigen bijdragen en kosten per deelnemer moeten scherper tegen elkaar worden afgezet.

De Ateliers heeft een sluitende begroting ingeleverd voor 2013-2016. De raad zet vraagtekens bij het realisme van de verwachte bijdragen van € 200.000 aan private middelen in 2016.

Educatie

Vanwege de opdracht aan de instellingen en de aard van de activiteiten, ziet de raad dit criterium niet als relevant. Hij verwijst naar zijn opmerking hierover in *Slagen in Cultuur* op pagina 18.

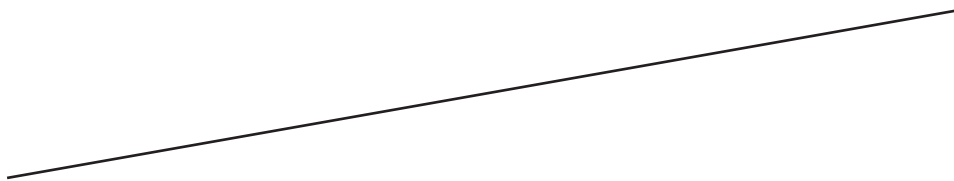
(Inter)nationaal belang

Het internationale netwerk van beide instellingen bestaat uit zowel binnen- als buitenlandse partners en is aanzienlijk en veelzijdig. Het varieert van contacten met bedrijven, fondsen, stichtingen, bestuurlijke partners en overheden tot musea, universiteiten en andere wetenschappelijke instituten.

Talentontwikkeling

De Ateliers en de Rijksakademie hebben bij hun gezamenlijke aanvraag een *track record* gevoegd dat getuigt van een ruime vertegenwoordiging van (oud)residents in het kunstenveld. De doorstroommogelijkheden voor residents zijn naar de mening van de raad goed en duiden op een respectabele output. Het brede netwerk van de instellingen wordt in het nieuwe profiel goed ingezet, zowel in Nederland als internationaal. Het beoogde aantal van 60 deelnemers past bij de ambitie en het toekomstperspectief van het nieuwe instituut. De samenwerking met het kunstvakonderwijs zou in de toekomst nog verder kunnen worden uitgebreid.

Creatieve industrie

NIADEC / AVE

Geadviseerd subsidiebedrag: € 7.810.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 7.810.000¹

De instelling richt zich op het versterken, faciliteren, (internationaal) promoten van ontwerpdisciplines, in het bijzonder architectuur, vormgeving en e-cultuur. Andere taken zijn behoud, beheer en ontsluiting van architectuurcollecties, alsmede kennisontwikkeling en kennisverspreiding.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting NIADEC/AVE een subsidiebedrag toe te kennen van € 7.810.000, onder de voorwaarde dat NIADEC/AVE de strategische beleidsvisie en het bijbehorende activiteitenplan completeert en van een complete begroting voorziet. Daarnaast adviseert de raad halverwege de subsidieperiode, eind 2014, het functioneren van het instituut te evalueren en deze evaluatie voor advies aan de raad voor te leggen.

In het voorliggende beleidsplan wordt in inhoudelijk opzicht een flinke stap voorwaarts genomen. Het plan ademt de wil en de energie die nodig zijn om de fusie van het Nederlands Architectuur Instituut, Premsela en Virtueel Platform te realiseren. In afwachting van een nieuwe algemeen directeur heeft NIADEC/AVE zich beperkt tot de hoofdlijnen van een beleidsvisie en er is enkel voor het jaar 2013 een activiteitenplan opgesteld. De raad heeft hier begrip voor, maar vindt dat vanwege de fusie het proces in etappes gevolgd en beoordeeld dient te worden.

Beoordeling

Kwaliteit

Uit het beleidsplan spreekt de wil om als één instituut naar buiten te treden. De raad verzocht de instelling een gezamenlijke visie op de functie en positie van het nieuwe instituut en de relatie daarvan tot de creatieve industrie te ontwikkelen. Het instituut presenteert in antwoord daarop thema's, die de sectoren met elkaar verbinden: de innovatieve kracht en het maatschappelijk belang van de ontwerpende disciplines. De instelling heeft in het beleidsplan het toekomstige instituut als één geheel benaderd. Dat is volgens de raad nodig om los te kunnen komen van de sectorale kolommen. De instandhouding daarvan heeft op termijn een ongunstig effect op het fusieproces. De raad vindt een architectuurgericht 'hoofdkantoor' in Rotterdam en een designergerichte satelliet in Eindhoven onwenselijk, onder andere vanwege de relatief hoge kosten. Samenwerking met verwante instellingen ligt voor de hand en wellicht met meer partijen dan nu wordt voorgesteld.

¹ In de oorspronkelijke aanvraag heeft de instelling € 7.800.000 aangevraagd.

NIADEC/AVE is zich blijkens het beleidsplan zeer bewust van de omwenteling die gemaakt moet worden. De eerste grote, gezamenlijke manifestatie, een grote publiekstentoonstelling, is een goede katalysator om nader tot het gezamenlijke doel te komen.

Inhoudelijk ligt het zwaartepunt bij de maatschappelijke toepassing en betekenis van het ontwerp. De raad gaat er van uit dat NIADEC/AVE ook oog blijft houden voor de meer autonome uitingen van de ontwerpende disciplines.

Publieksbereik

Het publiek van het instituut bestaat uit professionals, onderzoekers en een algemene groep van geïnteresseerden. Het instituut wil alle segmenten bedienen en rekent op een grote toename van publiek. De geraamde bezoekersaantallen worden echter niet geschraagd door het beleidsplan. Als het instituut de ambities wil waarmaken, zal veel meer aandacht voor publieksbereik moeten komen. In dit verband ligt samenwerking met andere partijen met ervaring op het gebied van het maken van tentoonstellingen in het domein van creatieve industrie in de rede. De benoeming van de nieuwe directeur wekt in dit opzicht vertrouwen.

Het is in de ogen van de raad net zo belangrijk algemeen publiek als de (internationale) vakgemeenschap te trekken.

Cultureel ondernemerschap

De ambities met betrekking tot ondernemerschap zijn vooral gericht op het verhogen van het percentage van de eigen inkomsten, bijvoorbeeld door meer publiek te trekken, verhuur van ruimtes en bijdragen uit vriendenverenigingen. De raad waardeert deze ambitie, maar kan de optimistische vooruitzichten van NIADEC/AVE niet onderschrijven. De verwachte directe opbrengsten voor 2013 dalen bijvoorbeeld met 25% ten opzichte van de opgetelde bedragen van 2010. Deze cijfers laten zich slecht rijmen met het plan, waarin wordt gesteld dat er 20% bezuinigd wordt (weliswaar ten opzichte van 2012) en fors hogere eigen inkomsten worden gehaald. De doelen van NIADEC/AVE moeten in lijn gebracht worden met maatregelen om deze te verwezenlijken.

De marketingstrategie is erop gericht naamsbekendheid te verkrijgen en het publiek bekend te maken met het nieuwe instituut. De raad vindt het belangrijk dat reeds opgebouwde relaties in stand worden gehouden. Zo heeft het Nederlands Architectuur Instituut een waardevolle band met verschillende ministeries en (markt)partijen die bij het uitvoeren van de architectuurnota betrokken zijn.

De raad ziet voor het nieuwe instituut een rol weggelegd in de bevordering van de kwaliteit van het opdrachtgeverschap en bij *matchmaking* processen. Het relatiebeheer moet daarom een zwaarder onderdeel van het marketingplan worden. Voorts vindt de raad het belangrijk dat vanuit de inhoud aan het maatschappelijk draagvlak wordt gewerkt.

Educatie

Educatie wordt in het beleidsplan omschreven als kerntaak. NIADEC/AVE ontwikkelt drie programmalijnen voor het primair en voortgezet onderwijs. De raad vindt het belangrijk dat e-cultuur geïntegreerd wordt in de educatieve programma's.

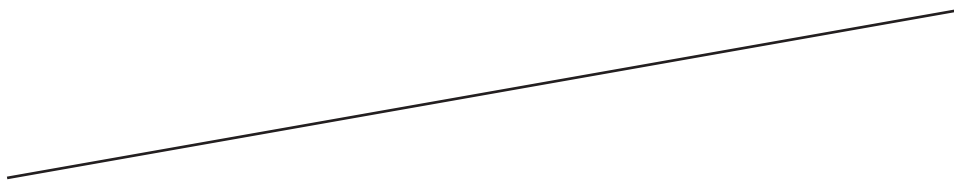
(Inter)nationaal belang

NIADEC/AVE stelt zich voor te functioneren als zendstation voor internationale activiteiten binnen de beleidsterreinen van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Buitenlandse Zaken, Economische Zaken en Ontwikkelingssamenwerking. De raad hecht eraan dat het instituut zich ook als ontvanger opstelt en internationale activiteiten in Nederland laat plaatsvinden. Gelet op de reeds bestaande, sterke internationale netwerken, heeft de raad er vertrouwen in dat het instituut de internationale positie van de ontwerpende disciplines kan versterken.

Talentontwikkeling

Hoewel de instelling geen directe taak heeft in talentontwikkeling, gaat de raad er wel van uit dat zij gelegenheid biedt aan talent zich te presenteren en/of zich in contact te stellen met actoren in de creatieve industrie. Als platform onderhoudt zij contacten met onder andere onderzoeksinstituten en universiteiten ten behoeve van het opbouwen en verspreiden van kennis. Het instituut faciliteert op die manier onderzoekstalent.

Bibliotheken

SECTORINSTITUUT OPENBARE BIBLIOTHEKEN

Geadviseerd subsidiebedrag: € 14.440.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 14.440.000

Het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken (SIOB) heeft als missie de landelijke regiefunctie uit te voeren ten behoeve van een toekomstbestendige, openbare bibliotheekvoorziening. Daartoe initieert het beleid en innovatie binnen de sector. Verder bevordert het verbinding en efficiëntie binnen het openbare bibliotheeklandschap als geheel. Het beoogt tot slot als onderzoeks- en kennisinstituut (wetenschappelijke) visies te ontwikkelen die dienen ter onderbouwing van strategische beleidsvoornemens.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert het Sectorinstituut Openbare Bibliotheken een subsidiebedrag toe te kennen van € 14.440.000 onder de voorwaarde dat er over een jaar opnieuw een plan wordt ingediend waarin onderstaande elementen aandacht krijgen.

In het nieuwe plan van het SIOB zijn vele relevante ambities helder verwoord. Onduidelijk is echter hoe het SIOB de veelheid aan ambities precies wil bereiken en waar prioriteiten liggen. Dit is voor de raad mede aanleiding de staatssecretaris te adviseren het SIOB over een jaar een nieuw plan te laten indienen. Dan moet duidelijk worden of het SIOB de capaciteiten heeft om een regiefunctie in de sector te vervullen. De raad mist een aantal elementen in het huidige plan die daarvoor onontbeerlijk zijn:

- Reflectie op het eigen functioneren: wat zijn de behaalde resultaten en op welke wijze wil het SIOB de vele ambities wanneer en waarom precies bereiken?
- Reflectie op de functie van bibliotheken, geabstraheerd van de bestaande infrastructuur.
- Aandacht voor samenwerkingsverbanden (met het onderwijsveld bijvoorbeeld).
- Besteding budget voor digitale content.

Beoordeling

Kwaliteit

Het gebrek aan conceptuele helderheid in het eerdere plan heeft het SIOB met de thans voorliggende aanvraag grotendeels opgelost. Onduidelijk is echter hoe het SIOB de veelheid aan ambities precies wil bereiken en welke prioriteit deze hebben.

In het advies over het eerste beleidsplan stelde de raad vast dat het SIOB blijft opteren voor een beperkte rolopvatting waarbij uitvoerende taken domineren. Uit het nieuwe plan blijkt wederom dat relatief veel middelen aan deze uitvoerende taken worden besteed, terwijl het SIOB juist een regierol ambieert c.q. zou moeten ambiëren. Daartoe moet het SIOB in zijn beleidsplan zich minder oriënteren op het huidige bestel. Het dient een strikt institutionele invalshoek te verlaten en de vraag te beantwoorden op welke wijze de functies waartoe de bibliotheken zijn opgericht in onze samenleving het beste kunnen worden vervuld. Gezien de sinds vijftien jaar structureel dalende gebruikscijfers van de bibliotheek, kan het voortbestaan van de bibliotheek niet voetstoots worden aangenomen, noch mag dit een doel op zichzelf worden.

In het nieuwe plan is het SIOB helder over de ambities met betrekking tot de digitale openbare bibliotheek (Bibliotheek.nl), in zoverre dat men aangeeft wat men wil. Onduidelijk blijft echter hoe het hiervoor beschikbare geld ingezet dient te worden en hoever het digitaliseringsproject thans is gevorderd. Hierbij blijft het van belang dat het plan van Bibliotheek.nl aansluit bij het plan van het SIOB.

Publieksbereik

Uit het plan blijkt dat het SIOB € 10.782.380 wil besteden aan 'aangepast lezenden' en € 301.964 aan de bibliotheek voor de varenden. Vooral het eerste bedrag roept vragen op inzake rendement en effectiviteit. Staat dit bedrag wel in verhouding tot de grootte van de groep gebruikers (30.000, volgens het plan) en tot het aantal jaarlijks te produceren titels (ongeveer 2500)?

Daar komt bij dat het SIOB aangeeft dat de potentiële doelgroep veel groter is; hoe redt de rest zich? Wanneer deze groep kennelijk zonder hulp van het loket 'aangepast lezen' kan functioneren, is het - zeker gezien het daarvoor beschikbare bedrag - cruciaal op korte termijn te onderzoeken in hoeverre het loket in de huidige opzet nog wel nodig is. Ook de huidige technologische ontwikkelingen geven aanleiding te vermoeden dat op dit terrein grote efficiencylagen kunnen worden gemaakt. De raad mist in het herziene plan kritische bezinning op deze punten.

Cultureel ondernemerschap

Uit het plan spreekt op onderdelen weinig autonomie. Beleid, regie en visie dienen naar de mening van de raad tot stand te komen onafhankelijk van de verschillende specifieke belangen van partijen in de sector. Bovendien zou duidelijker kunnen worden aangegeven met welke publieke en private partners de ambities van het SIOB het beste kunnen worden gerealiseerd.

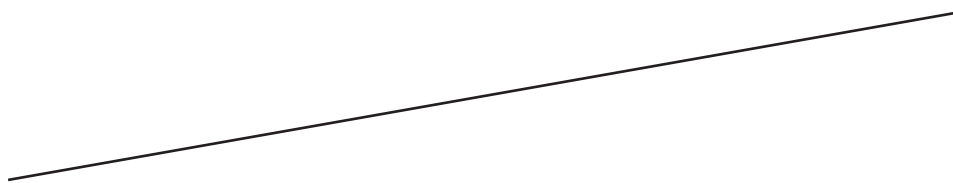
Educatie

Net als in het eerste advies oordeelt de raad positief over de gezamenlijke activiteiten met Bibliotheek op School en Kunst van Lezen.

(Inter)nationaal belang

De raad verwijst voor het oordeel over het (inter)nationaal belang van het SIOB naar het advies in *Slagen in Cultuur*.

Amateurkunst en Cultuureducatie

KENNISINSTITUUT CULTUUREDUCATIE EN AMATEURKUNST

Geadviseerd subsidiebedrag: € 4.760.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 4.760.000

Het kennisinstituut is een instelling die ondersteunende activiteiten verricht op het terrein van amateurkunst en cultuureducatie, waaronder onderzoek en monitoring, informatievoorziening en professionalisering van de educatiefunctie in de culturele sector. De instelling is een fusie tussen Cultuurnetwerk en Kunstfactor. Het kennisinstituut wil de kwaliteit van cultuureducatie en amateurkunst versterken vanuit de overtuiging dat deelname aan kunst en cultuur in de hele levensloop bijdraagt aan het welzijn van mensen en de leefbaarheid van de samenleving. Het wil dit doen in samenwerking met instellingen uit de cultuur, het onderwijs, de wetenschap, het maatschappelijk middenveld en met overheden, door bestaande en nieuwe kennis te verzamelen, toepasbaar te maken, uit te wisselen en waar mogelijk te verbinden met internationale kennis.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst een subsidiebedrag toe te kennen van € 4.760.000 onder de voorwaarde dat over twee jaar de strategische agenda wordt ingediend waarin onderstaande elementen aandacht krijgen.

De raad beschouwt het nieuwe activiteitenplan van het kennisinstituut als voldoende. Hoewel nog niet alle plannen even concreet zijn uitgewerkt, tekenen de contouren van het nieuwe instituut zich langzaam af. Het is nog onvoldoende duidelijk hoe de diverse plannen van het instituut handen en voeten zullen krijgen en welke richting het precies op zal gaan. De raad adviseert dan ook het subsidiebedrag toe te kennen onder de voorwaarde dat het kennisinstituut over twee jaar de in het activiteitenplan genoemde strategische agenda indient. Deze agenda dient concreet richting te geven aan de werkwijze van het kennisinstituut.

Beoordeling

Kwaliteit

De raad vond het eerste plan vooral een fusiedocument waarin activiteiten vrij willekeurig werden opgesomd. Het nieuwe plan geeft meer richting aan de activiteiten door het benoemen van vier prioriteiten. Ook de positionering is beter uitgewerkt ten opzichte van het vorige plan.

De vier prioriteiten die het kennisinstituut noemt zijn volgens de raad een goede eerste stap.

De missie en visie vragen nog de nodige aandacht evenals concrete doelstellingen. Hoe onderscheidt de nieuwe werkwijze zich van de fusie instituten? Wat maakt het kennisinstituut onmisbaar, wat onderscheidt dit instituut en wat wil men concreet bereiken? Dit kan grondiger worden uitgewerkt.

Het instituut is voornemens een strategische agenda op te stellen na raadpleging van het veld. De raad onderschrijft het belang hiervan en vindt dit een goede ambitie. Mede gevoed door onderzoek kan een dergelijke agenda een duidelijkere richting geven aan de activiteiten van het kennisinstituut. In het plan ontbreekt een planning voor deze agenda. De raad vindt het van belang dat er vanaf 2014 een strategische agenda ligt van waaruit het dan inmiddels gevestigde kennisinstituut gericht kan opereren.

Publieksbereik

Hoewel er duidelijk een slag is gemaakt, mist het nieuwe activiteitenplan nog steeds een inhoudelijke lijn. De opbrengsten van de activiteiten worden onvoldoende inzichtelijk gemaakt. De raad is een groot voorstander van het koppelen van activiteiten aan het vergaren van kennis en het doen van onderzoek. De eerste stappen hiertoe worden door het kennisinstituut gezet door activiteiten als de Week van de Amateurkunst te koppelen aan het verzamelen van kennis. Dit is bij uitstek een lijn die het kennisinstituut meer zou moeten volgen en de raad is dan ook enthousiast over deze plannen.

Cultureel ondernemerschap

De raad blijft bij zijn opmerking uit het vorige advies. Hij mist voldoende aandacht voor een verdienmodel of het onderzoeken van mogelijkheden naar het 'vermarkten' van kennis. Het kennisinstituut zou zich met betrekking tot ondernemerschap creatiever en vernieuwender kunnen tonen. Wat de raad zeer positief vindt is dat er geleidelijk naar een geheel nieuwe Raad van Toezicht wordt gewerkt. Ook onderschrijft de raad het profiel van zowel de Raad van Toezicht als de nieuwe bestuurder. Het is naar de mening van de raad een belangrijke stap om bestuurlijke vernieuwing in gang te zetten.

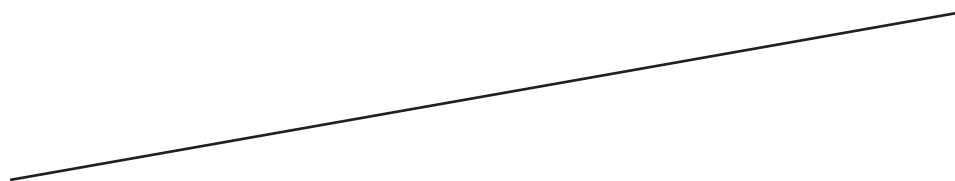
Educatie

De raad had in het vorige advies kritiek op de beperkte aandacht die werd geschonken aan amateurkunst. Naar de mening van de raad is in het nieuwe plan de balans tussen cultuureducatie en amateurkunst hersteld. Het kennisinstituut noemt in het kader hiervan de transitie van docent naar coach binnen de amateurkunst een belangrijke ontwikkeling en wil deskundigheid bevorderen door bijvoorbeeld methodieontwikkelingen te inventariseren en bijeenkomsten te organiseren. Het is naar de mening van de raad goed dat op deze ontwikkeling ingespeeld wordt en hij ziet hier ook mogelijkheden binnen de kunstvakopleidingen. Het kennisinstituut beschikt over een leerstoel erfgoed bij de Erasmus Universiteit Rotterdam en een leerstoel cultuureducatie- en participatie bij de Universiteit Utrecht. Dit is een sterk punt van het instituut en de raad adviseert deze posities verder uit te buiten, bijvoorbeeld bij het opstellen van de onderzoeksagenda. Het gezag van de leerstoelen kan richting geven aan de verdere ontwikkeling van het culturele veld.

(Inter)nationaal belang

De raad vindt het positief dat het instituut reflecteert op ontwikkelingen in het buitenland en voornemens is kennis te delen en uit te wisselen. De raad adviseert aandacht te geven aan een onderscheidend internationaal profiel. Gezien het hoge niveau van de cultuureducatie en amateurkunst in Nederland liggen daar zeker kansen. Hij is dan ook benieuwd naar de concrete uitwerking van deze plannen.

Bovensectorale ondersteunende instellingen

DUTCH CENTRE FOR INTERNATIONAL CULTURAL COOPERATION

Geadviseerd subsidiebedrag: € 880.000

Gevraagd subsidiebedrag: € 880.000

Dutch Centre for International Cultural Cooperation (DCICC) wil internationale activiteiten op het gebied van cultuur, media en erfgoed versterken en stimuleren en daarmee de Nederlandse internationale samenwerking verrijken. De instelling geeft aan deze missie te realiseren door het stimuleren, ondersteunen en organiseren van internationale culturele activiteiten en het bevorderen van mobiliteit.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert de Stichting Dutch Centre for International Cultural Cooperation een subsidiebedrag toe te kennen van € 880.000. Aangezien DCICC nog van start moet gaan, adviseert de raad de organisatie halverwege de subsidieperiode om een tussenrapportage met betrekking tot de uitvoering van de plannen te vragen.

De subsidieaanvraag is het plan van drie fusierende instellingen, die vanaf 2013 zullen opgaan in één organisatie, het Dutch Center for Cultural Cooperation. Uit het plan blijkt dat een directeur/bestuurder is benoemd voor de dagelijkse leiding van de organisatie met ingang van 2013.

De raad was in zijn vorige advies positief over het feit dat de instellingen midden in een fusieproces een gezamenlijk plan hadden ingediend. Toch meende hij dat het plan op een aantal onderdelen niet concreet genoeg was. Hij vroeg daarom om meer informatie.

De stichting is er in korte tijd in geslaagd het plan meer te concretiseren en de gevraagde aanvullende informatie te leveren. Dat verheugt de raad. De nieuwe organisatie bundelt de kennis, de deskundigheid en de netwerken van Trans Artists, Cultureel ContactPunt, MEDIADesk en SICA door de samenstelling van drie clusters: Prioriteitsgebieden, Europa en Mobiliteit. In het nieuwe plan zijn daar de clusters Dienstverlening aan de ambassadeposten en Erfgoed aan toegevoegd. Door het benoemen en structureren van activiteiten ontstaat een duidelijker beeld van de organisatie.

Beoordeling

Kwaliteit

Uit het nieuwe plan komt duidelijk één organisatie naar voren. Dat ziet de raad als een grote verbetering. Er is nu sprake van meer synergie tussen de clusters. In het hoofdstuk De kracht van samenwerking komt wat dat betreft ook de kracht van de nieuwe instelling naar voren. De raad ziet met belangstelling uit naar de uitwerking van de plannen.

De doelstellingen zijn helder omschreven, maar het ontbreekt nog aan meetbare doelen (*output*) op grond waarvan evaluatie kan plaatsvinden. De doelen zijn vooral vanuit het beleid van de departementen beschreven en veel minder vanuit de behoeften van het veld. De raad zou graag een heldere verbinding zien tussen de vraag van de departementen en de behoeften van het veld. In een bijlage bij het plan worden internationale netwerken en partners genoemd. De raad mist een nadere uitwerking van de samenwerking van de fusiepartners met genoemde organisaties. Hij hoopt dat DCICC nadrukkelijk zal investeren in internationale samenwerkingsverbanden.

Publieksbereik

In het nieuwe plan is de samenwerking met de cultuurfondsen en de ondersteunende instellingen omschreven. De raad merkt op dat deze vooral pragmatisch is en lijkt voort te komen uit financiële motieven. Hij mist een helder uitgewerkt plan voor inhoudelijke samenwerking, waarin in kaart wordt gebracht wie zich aan welke taken verbindt en hoe de rollen onderling worden afgestemd, gebruik makend van ieders expertise. Zo lijkt afstemming met het Mondriaan Fonds op het gebied van erfgoed voor de hand liggend, gezien de internationale activiteiten van het fonds op dit terrein. Met betrekking tot de beschreven gevolgen van de subsidiekortingen, verwacht de raad dat deze niet ten koste gaan van de dienstverlening aan het veld. Zo zou hij het schrappen van de algemene *helpdesk* functie betreuren.

Cultureel ondernemerschap

DCICC ontvangt subsidies van het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van OCW voor de uitvoering van de kerntaken. Financiering van projecten en programma's geschiedt uit (publieke) fondsen, sponsoring en bijdragen van derden. In het plan wordt niet of nauwelijks aandacht besteed aan cultureel ondernemerschap. De raad gaat ervan uit dat efficiencywinst valt te behalen uit de fusie. Dit komt niet naar voren in het activiteitenplan.

Educatie

Vanwege de opdracht aan de instelling en de aard van haar activiteiten, ziet de raad dit criterium niet als relevant. Hij verwijst naar zijn opmerking hierover in *Slagen in Cultuur* op pagina 18.

(Inter)nationaal belang

Als bovensectorale ondersteunende instelling voor het internationaal cultuurbeleid versterkt en stimuleert DCICC internationale activiteiten op het gebied van cultuur, media en erfgoed. De raad is hier positief over.

ADVIES REACTIE THEATER INSTITUUT NEDERLAND

Reactie

Hoewel de reactie van het Theater Instituut Nederland (TIN) -op onderstaande uitzondering na- geen feitelijke onjuistheden betreft, gaat de raad hieronder toch in op een aantal aspecten van de brief van het TIN.

Het is feitelijk onjuist dat de raad aangaf dat het TIN samenwerking zoekt met de Vrije Universiteit Amsterdam. In het advies had moeten staan dat het TIN beoogt samen te werken met de Universiteit van Amsterdam.

Het TIN benadrukt in de reactie het belang van financiering om de collectie, die ook door de raad als belangwekkend gekwalificeerd werd, te kunnen borgen. Tevens stelt het TIN niet als een presentatie-instelling te functioneren.

De raad stelde inderdaad de collectie van documentaire waarde te vinden. Omdat het TIN zich positioneert als nomadisch museum en de traditionele koppeling tussen vaste presentatie en publieksbereik wordt losgelaten, is de raad echter van mening dat de collectie ondergebracht kan worden bij een collectiebeherende instelling die daartoe goed geëquipeerd is.

Overigens vindt het TIN als het om borging van de collectie gaat een medestander in de Tweede Kamer. De kamer heeft de motie Van der Werf/Klijnsma aangenomen en daarmee verzocht het cultuurgood van het TIN zorgvuldig te borgen en indien nodig onder andere de eigen bestemmingsreserves hiervoor aan te wenden. In het kader van het museaal besteladvies komt de raad terug op de problematiek van de borging van collecties.

Conclusie

De Raad voor Cultuur ziet in de reactie geen aanleiding het subsidieadvies over het Theater Instituut Nederland bij te stellen.